

LOKALHISTORISK
Kalender 2019

Forsidebildet viser Håkon Holm som kusker Petter Tidemann. Bildet er gjengitt med tillatelse av fotografen (Erik Widén)

Ski og Kråkstad Travlag

13. desember 1919 ble Ski og Kråkstad Travlag stiftet på Svanheim hotel i Ski. I innbydelsen til den første generalforsamlingen sto det blant annet «*Da Ski er en liten by haaber vi at mange vilde være interessert i at faa en traverkjøring i nærheten. Samt tror vi at mange fra andre kanter vil møte op her da det ligger beleilig til. I den anledning vil vi innbyde enhver interessert i Ski, Kraakstad, Nordby og Oppegaard til at møte til en generalforsamling den 13. desember kl 7 em. paa Hotel Svanheim for at faa indsat bestyrelse samt fremlagt love og program over kjøringens bestemmelser*»

Travlaget ble stiftet med Trygve Skjærsaker som formann, og med K. Engsmyr, H. Skårberg, E. Dehli og T. Gryteland som øvrige styremedlemmer

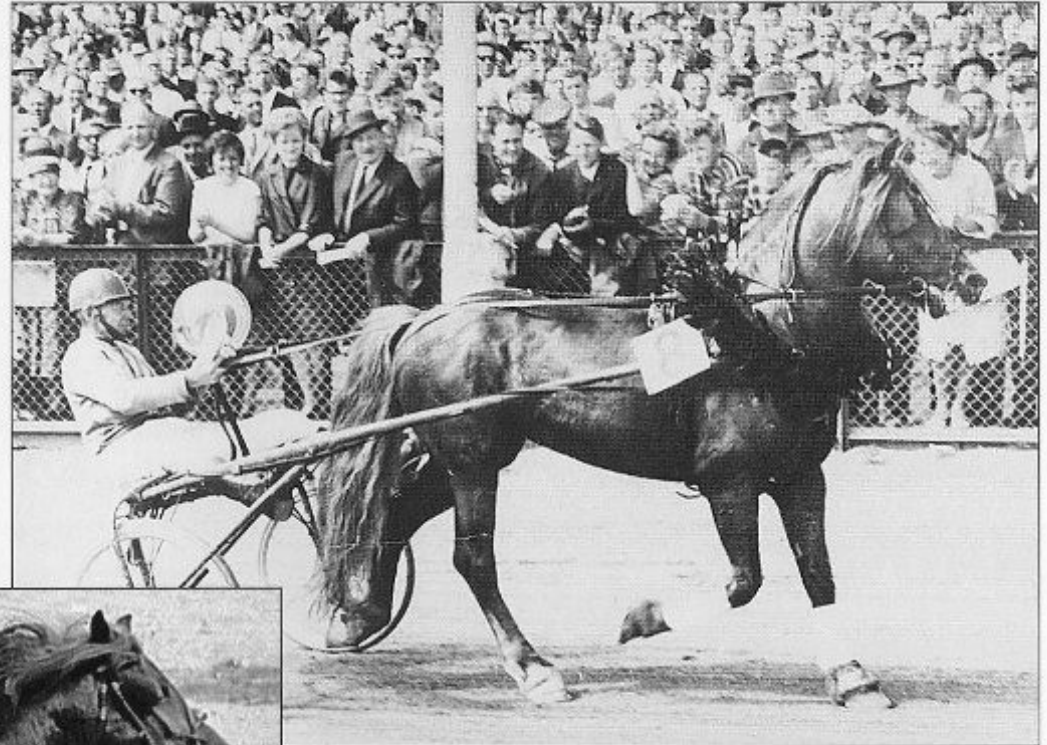
Den første kjøringen ble holdt på Midtsjøvannet allerede søndag 11 januar 1920. Til tross for 19 kuldegrader var det mellom 300 og 400 tilskuere til stede. Startkontingenten i de i alt ni utskrevne løpene varierte fra 12 til 25 kroner. I fem av løpene var det tillatt å bruke sulky, ellers var det bare tillatt med spisslede.

I Ski og Kråkstad var det tilsammen anslagsvis rundt regnet 650 hester i 1920, og hestene som konkurrerte på Midtsjøvannet i 1920 var stort sett dølahester. Etter hvert som interessen for travsport økte, ble de rene traverne (kaldblods- og varmblodshestene) dominerende.

Etter nærmere 90 år opphørte Ski og Kråkstad Travlag, idet Follo travlag ble stiftet 30. mai 2006, som en sammenslutning mellom lagene Frogn og Omegn Travklubb, Follo Travelskap og Ski og Kråkstad Travlag.

I årene som eget travlag, hadde Ski og Kråkstad Travlag mange gode ekvipasjer, og som representerte travlaget på en fremragende måte. Den fremste av ekvipasjene var nok Håkon Holm med kaldblodshesten Petter Tidemand. Petter Tidemand var født i 1952, og da han i 1964 gikk av for aldersgrensen på 12 år, hadde den lille røde hingsten, som den første i Norge, travet inn over 300000 kroner

Kilde: Jubileumsboken til Ski og Kråkstad bondelag «Glimt fra bygdemiljøet 1895–1995».

Bildet øverst til høyre er i Ski historielags bildesamling, gitt av Håkon Holm. Det er ikke angitt hvem som er fotografen. De øvrige bildene i fotomontasjen er tatt av Erik Widén.

*Over: Gården sett fra vest, Waldermarhøysiden.
Fortsatt er det hest i Ski sentrum.*

Kapell-Sander, også benevnt som Ting-Sander

I den gamle bygdeboka av Østlid (1929) om Kråkstad og Ski kan vi lese:

«Av eldre nedlagte kirker kjennes bare en, kapellet på Sander».

Dette kapellet omtales av biskop Jens Nilssøn i hans visitasberetning i 1594, som et lite trekapell og det sto østenfor husene. Gården har et typisk østnorsk gårdstun vakkert plassert på toppen av Ski-raet. (Kapell-Sander betegnes i gamle skattelister også «Tingstadir», bygdetingene ble holdt på gårder med høyere rang.)

Sandergårdene tilhører ur-gårdene i bygda, og det var langs raryggen jorddyrkerne naturlig slo seg ned. Her var det god avrenning og godt utsyn. Den opprinnelige formen sandar betyr sandene (sandjord), og herav også Uppsandar (Opsand) = øvre Sander, og de hører til de naturbetegnende navn.

Denne moreneryggen er et velkjent naturminne for alle Skifolk opp gjennom historien.

Sand og grusryggen ble dannet under siste istid, og denne landskapsformen har i mer enn 10000 år vært en viktig del av Ski sin identitet.

Fra bøkene vet vi at i 1706 tilhørte Kapell-Sander Lars Jørgensen Drømtorp, som hadde kjøpt den av «den høifornemme matrone Birte Christophersdatter i Christiania». I mai 1791 kjøpte lensmann Michael Hansen gården, og senere tilhørte den lensmann Mickelsen. Så i 1854 kom lensmann Arne Severin Colbjørnsen fra Grue, og han virket som lensmann i over 40 år Deretter sønnen Thorstein, og barnebarnet Arne Kolbjørnsen overtok i 1913. Ingeborg Kolbjørnsen ble gift med Emil Auestad, og så fulgte Klara og Halvor Auestad. I dag er det sønnen Arne som eier Kapell-Sander.

Det bør nevnes at området Waldemarhøy ble skilt ut fra Kapell-Sander i 1888, og Kapelldammen ble anlagt av

jernbanen i 1905, for å skaffe vann til lokomotivene.

Ferdsele før jernbanebyggingen (1879) fulgte moreneryggen i tusener av år, og i Jernalderen markert med en rekke gravhauger fra jernbaneskjæringen ved Waldemarhøy og østover til middelalderkirken og videre.

I Regional plan for kulturminner og kulturmiljøer i Akershus 2007–2018 er landskapet langs Ski-morenen med middelalderkirken vurdert som kulturmiljø/ kulturlandskap av nasjonal/regional verdi.

Kilder:
Arne Auestad
Bygdebok for Kråkstad (Ski)
Foto: Chr. Olsen

JANUAR

Dag/uke	1	2	3	4	5
Mandag		7	14	21	28
Tirsdag	1	8	15	22	29
Onsdag	2	9	16	23	30
Torsdag	3	10	17	24	31
Fredag	4	11	18	25	
Lørdag	5	12	19	26	
Søndag	6	13	20	27	

Nyttårsdag 1 januar

Øverst til venstre: Ski ILs fane

Ski ILs fane var stadig på farten, og på bildet øverst til venstre har Ski ILs dameturngruppe tatt fanen med til et turnstevne i Frogn i 1962. Foto: Hentet fra Ski Historielags fotosamling

Øverst til høyre:

Da Ski IL på 1970-tallet trengte ny fane, var det fire års leveringstid fra fabrikk. Merke- og Diplomutvalget i idrettslaget var derfor svært glade da Gerd Skonnord tilbød seg å sy den nye fanen. Den nye fanen fikk sin debut i 17 mai-toget 1976, og var i bruk frem til etableringen av Ski IL Alliansen. Ski IL Alliansen har fått sin egen fane, fabrikksydd, og på bildet over til høyre, er det Gerd Skonnords barnebarn Trine-Lise og nåværende leder av Ski IL Alliansen, Jan Thomas Birkeland, som viser frem fanen. Foto: Grunde Vale

Til venstre: Ski ILs emblem

Årsmøtet i 1945 valgte en drakt og emblemkomiteé til å komme med utkast til et foreningsmerke, samt forslag om foreningsfarger på drakter, m.m. Komitéen besto av Kåre Levin, Harald Hvidsten, Kåre Martinsen, Ellen Eibak og Karin Dahl. Gult og blått ble lagets grunnfarger, og med et rådyr sentralt plassert i emblemet. Hva bakgrunnet for valget av rådyret var, står det ikke noe om i de tidligere utgitte jubileumsheftene, men det hadde vel noe å gjøre med rådyrets eleganse, dets hurtighet, spenstighet og smidighet.

Ski IL 100 år i 2019

Ski Turn og Idrætsforening – stiftet 19. februar 1919

På et konstituerende møte i Folkets Hus 19. februar 1919 ble Ski Turn og Idrætsforening (Ski T.I.F) stiftet, med det formål å drive med turn og friidrett, og med Carl Cristoffersen som den første formann. Fordi det ikke var ønskelig å konkurrere med allerede eksisterende idrettslige aktiviteter, ble verken ski eller fotball omfattet i idrettsforeningens aktiviteter fra starten av. Imidlertid, siden Ski fotballklubb og Ski T.I.F hadde de samme medlemmene, gikk fotballklubben inn i Ski T.I.F allerede i 1920. I 1925 ble det opprettet en tennisgruppe, og i årene 1930–34 var også boksing en av aktivitetene i Ski T.I.F. Foreningen omfatter således et beskjedent antall grupper frem til den annen verdenskrig.

A.I.L. Fremad – stiftet 17 januar 1928
I de fleste byer og tettsteder rundt omkring i Norge ble det etterhvert stiftet arbeideridrettslag, så også i Ski.

A.I.L. Fremad ble stiftet 17 januar 1928, med blant annet turn, fotball, friidrett, bryting, boksing, sykkel og ski på programmet. Frem til 1941 var det altså i Ski ett såkalt borgerlig idrettslag (Ski T.I.F) og ett idrettslag tilsluttet arbeiderbevegelsen (A.I.L. Fremad). Tanken om å forene disse ble etterhvert fremtredende, spesielt etter at krigen kom til Norge (9. april 1940).

Ski T.I.F og A.I.L. Fremad slått sammen til Ski Idrettslag 21. mai 1941
Ski T.I.F og A.I.L. Fremad vedtok hver for seg å slutte seg sammen, og 21. mai 1941 ble det holdt konstituerende generalforsamling i det

nye laget på Ski Hotell. Det forelå tre forslag til navn på sammenslutningen: Skeidin, Skeidar og Ski Idrettslag – valget falt på Ski Idrettslag. Medlemmer fra begge lag dannet styre og utvalg i det nye laget. På grunn av krigen ble det nye styret satt ut av funksjon, og først etter freden i 1945 ble arbeidet med å reorganisere idretten satt igang igjen. Etter et ekstraordinært årsmøte 19. juni 1945, var man atter kommet i ordnede forhold, og med følgende idrettsgrener på programmet: Atletikk (bryting), fotball, friidrett, håndball, orientering, skøyter og bandy, sykling, tennis og turn.

Ski IL Alliansen – etablert 1996

Behøver for å betrakte de enkelte gruppene (idrettene)

som selvstendige enheter ble etterhvert mer og mer tydeliggjort, og i 1996 ble det besluttet at Ski IL skulle omgjøres til et allianseidrettslag – dvs. en overbygningsklubb for de enkelte særidrettene (gruppene) innen idrettslaget. Ved inngangen til hundreårsjubileumsåret er følgende særidretter omfattet i Ski IL Alliansen (alfabetisk orden): Bordtennis, bryting, fotball, friidrett, ishockey, håndball, idrettsskolen, innebandy, tennis og turn. Samlet medlemsmasse er rundt regnet 3000 aktive.

Kilde: Ski ILs jubileumshefter

FEBRUAR

Dag/uke	5	6	7	8	9
Mandag	4	5 ●	11	18	25
Tirsdag	5	12	19 ●	26 ●	
Onsdag	6	13	20	27	
Torsdag	7	14	21	28	
Fredag	1	8	15	22	
Lørdag	2	9	16	23	
Søndag	3	10	17	24	

*Mor Ester og sønnen Elling foran
butikkdøra. Elling avtjener
verneplikten og er hjemme på perm.*

Far Elling Rustad (1898–1992) og sønn Elling Rustad (1931–2005) foran butikken. Årstall: ca 1949–1950.

Kjøpmannsgården på Langhus

I 1923 besluttet Hilda Langhus, eieren av Langhus gård, å oppføre en forretningsgård på eiendommen sin. Nærmere bestemt i nåværende Parkveien 4 (dengang Langhusveien) hvor hun ville drive med utleie; både av forretningslokaler, uthus og leiligheter

Elling Rustad (1898–1992) leide hele bygget fra 1924 til 1952. Han åpnet assortert landhandel i første etasje, og bodde med familien i leilighet bak butikken. To leiligheter i annen etasje og to hybler i tredje fremleide han til forskjellige mennesker på Langhus. Elling hadde to hester («Tønnesen» og «Hasla») i stallen på eiendommen så han kunne frakte varer til kundene og også hente det butikken trengte. Hestene ble byttet ut med biler etterhvert, først en Chevrolet 1951-modell. Kona Ester, arbeidet i butikken sammen med flere andre. Og det kom andre forretninger i gården. Marta Brække (søster til Elise Brække i Ski) startet manufaktur til høyre for inngangen og Evelyn Rydin åpnet hattebutikk i kjelleren.

Langhusmusikken begynner å ta form. Her med dirigent Håkon Ringnes og forsterkninger fra Ski. Butikken i bakgrunnen.

Elling kjøpte ei løkke tvers over veien for Langhus skole der han under krigen dyrket poteter og grønnsaker for å ha noe å selge i butikken. Det var ikke lett å få tak i varer den gangen. Denne tomten makeskiftet han senere med Jernbanen, og bygde egen forretningsgård i Parkveien 3, tvers overfor stasjonen. Der drev to generasjoner, Elling Rustad senior og junior, videre med forretningsdrift.

Lundheim overtok på 50-tallet landhandelen etter Elling Rustad, og Brava overtok etter ham igjen. Etter det ble landhandelen lagt ned i gården til Hilda Langhus.

Et firma, Foma Høytrykksspylere, eid av Indahl, kjøpte hele bygget. En periode var det leid ut til «Hurtigruta Carglass» og forskjellige andre bygningsfirmaer

En periode var det også fryseri i stallen (hvor folk kunne leie små frysebokser), og etter det ble det stall igjen.

Kjøpmannsgården har huset mange mennesker gjennom årene, og må sies å ha vært en del av sentrum på Langhus. Tre kjente langhusdamer er født og oppvokst der, og to av dem lever fremdeles

Nå har Solon Eiendom kjøpt bygget med uthus og stor tomt. Selve forretningbygget er bestemt bevart og er restaurert tilbake til opprinnelig utseende. Resten av tomten skal bebygges med leiligheter

Kilder:
Tor Elling Rustad
Turid og Tore Gundersen

MARS

Dag/uke	9	10	11	12	13
Mandag		4	11	18	25
Tirsdag		5	12	19	26
Onsdag		6	13	20	27
Torsdag		7	14	21	28
Fredag	1	8	15	22	29
Lørdag	2	9	16	23	30
Søndag	3	10	17	24	31

Fastelavn 3 mars

*Disse bildene fulgte originalartikkelen og er fotografert fra Jernbanebrua.
Over: Gateparti Ski, Jernbaneveien med forretningsgårdene Refsum og Vanabeim
(foto Carl Normann, 1910). Til høyre: Fra Ski, Kirkeveien med Kraakstad Sparebank,
1915.*

Ski og Kraakstads historie – et hundreårsminne

Nedenstående beretning sto på trykk i «Østlandets Blad» 22. april 1919. Den gang fantes det ikke noe historielag for Follobygdene eller bygdebok for Ski og Kråkstad. Dette er derfor en interessant beskrivelse av tidlig historie for Ski og Kråkstad. Artikkelen stammer fra avisen «Nationen», uten oppgitt forfatter.

Regulering, Dobbeltspor, Industri, Elektrisitet, Kornmagasinet, Historie.

Kraakstad har ogsaa en opblomstrende by inden sine grænser, nemlig Ski, omkring stationen av samme navn. Bygden er delt i Kraakstad hovedsogn og Ski sogn og innen sistnævnte ligger altsaa byen Ski. Kraakstad har hat en sterk og jevn vekst i det sidste tiaar. Ifølge folketællingen i 1910 hadde bygden 3560 indbyggere, nu har den efter rationeringens tælling 4331. Særlig gjælder denne fremgang strøket omkring Ski station. Her har vi stor bymæssig bebyggelse, med apotek, hotell, forretninger og offentlige kontorer. Kraakstad sparebank har ogsaa sin bygning i nærheten av stationen.

I den sidste tid er der ogsaa blidt en livlig industriell virksomhet her. Av Drømtorp er ganske betydelige arealer solgt til De norske aerolit- og fænghættefabriker, som her har en betydelig sprængstoffabrik. A/S Træsko har ogsaa en større fabrikkbygning like ved stationen. Den norske Møbelfabrikk har nylig utvidet aktiekapitalen til 300 000 kr og skal gaa til flere utvidelser. Foruten den nuværende fabrikkbygning av mur, maskinhus, materielhus og flere vaaningshuser skal man gaa til nybygning av fabriklokaler, arbeider- og disponentbolig m.v. Dessuten er der flere mindre bedrifter omkring Ski station.

Ski har sin virksomme velforening, som har utrettet meget for stedets trivsel. Velselskapet har saaledes sørget for elektrisk veibelysning, for veiens utbedring

og for anlæg av nye veier. Skis vel har ogsaa indsendt forslag til herredsstyret om, at der i forbindelse med vedtagelse av reguleringsplan for strøket ved Ski paalægges tomtesælgere at oparbeide eller bidra til oparbeidelse av de for tomterne nødvendige veier. I forbindelse med den forestående regulering vil man ogsaa søke at skaffe stedet en tidsmessig idrætsplass. Foreningen har ogsaa arbeidet for at faa oprettet eget postkontor paa stedet, likeledes har den tat sig av skoleforholdene.

En annen sak, som levende interesserer befolkningen i Ski er kommunikationernes forbedring. Som bekjendt foregaar der nu omlægging av linjen fra Kristiania til Ljan til dobbeltspor. Baade ved Kullebund, Oppegaard og Ski er man enig om at forbindelsen ikke vil bli

tilfredsstillende før dobbeltsporet er ført helt ut til Ski, det store trafikknutepunkt, hvor østre og vestre linje møtes. Styret har derfor atter gjennom herredsstyret indsendt en forestilling til myndighetene om nødvendigheten av snarest at føre dobbeltsporet frem til Ski. Styret har videre sendt en henstilling til statsbanerne om at foreta forandringer ved veibroen over jernbanelinjen ved Ski st. Kraakstad elektricitetsforsyning er tilfredsstillende ordnet, idet bygden er tilsluttet Follo kraftselskap. Kraakstad faar sin elektriske energi levert i hovedtransformatorstationen ved ledningens utgangspunkt i Ski.

Se videre på siden etter desember: «Ski og Kraakstads historie».

APRIL

Dag/uke	14	15	16	17	18
Mandag	1	8	15	22	29
Tirsdag	2	9	16	23	30
Onsdag	3	10	17	24	
Torsdag	4	11	18	25	
Fredag	5	12	19	26	
Lørdag	6	13	20	27	
Søndag	7	14	21	28	

Palme søndag 14. april, Skjærtorsdag 18. april, Langfredag 19. april, 1. påskedag 21. april, 2. påskedag 22. april

Fortsettelse av «Ski og Kraakstads historie»

Energien nedtransformeres fra 17000 til 5000 volt. – Omkring Kraakstad station er der ogsaa adskillig bebyggelse, endskjønt det i hovedsognet væsentlig er større gaarde og betydelige gaardsbruk. Bygden har nu faat 2 kornmagasiner, et ved Ski og et ved Kraakstad st. Magasinerne er 21 m lange og 12 m brede. Bygningerne er overordentlige solide, 4 etager, høie og hviler paa 50 pilarer. Der er indstallert korn tørkeapparat efter Dinesens varmluftsystem. Hvert av kornmagasinerne kommer paa henimot 80000 kr hvorav ca. halvparten er statsbidrag.

Kraakstad er i mangt og meget en foregangskommune og bygden har en virksom landbruksforening. I Ski sogn er det meget skog, kommunen eier selv eiendommer paa over 2 millioner og har i vinter drevet sterkt ved Krokhol. – Kraakstad hovedkirke ligger nær stationen. Det er en stenkirke opført mellom 1200 og 1329. I 1801 blev den delvis ødelagt ved lynnedslag og senere restaurert. Ski kirke er opført i 1250, ombygget i 1860. I nærheten ligger Kapell-Sander, hvor der i sin tid har staat et trækapel, hvorfra gaarden har sit navn. Paa mange steder kan man træffe paa gravhauger av betydelige dimensioner.

Kraakstad skal nu faa sin bygdehistorie, skrevet av stud. mag Østlid fra Ski. Der er stor begeistring over dette i bygden, og mange bidrag er allerede tegnet. Boken skal føres tilbake til ca 1300, og man antar dens utgivelse vil komme paa 20.000 kr.

Dette bildet fra Nordbyveien i Ski er også tatt fra Jernbanebrua, med Breidablikk og Wergelands Minde til venstre. Til høyre ser vi Sanderborg, og videre bakover Sørli, og Kippa (foto Carl Normann, 1915).

Denne annonsen i Østlandets Blad fra 1920 forsøker å skape interesse for å organisere arbeidet med lokalhistorie i Follo. Gårdbruker Torleif Johannson, som i annonsen representerer arbeidskomitéen, holdt blant annet foredrag om «gårdsnavn» og bygdehistoriker Lorentz Berg ble invitert til herredsstyret for å holde foredrag.

Lorentz Berg var førstekandidat til å skrive bygdeboka, men han hadde andre oppgaver og døde i 1924. Torleif Johannson ble fra første stund med i Redaktørkomitéen for Kråkstad bygdebok (omfatter hele Ski kommune), «utgitt av en komité» på 6 personer. Martin Østlid var student i 1919, og henvendte seg til ordfører Retvedt og tilbød seg å skrive boka, og slik ble det (fritt etter Wikipedia).

På dette flotte bildet fra midt på 1930-tallet er det ekte 17. mai-stemning med musikkorps i spissen. Stasjonsveien har vært benyttet som trasé for barnetoget helt fra rundt 1900, og i gamle dager hadde vi også julegate med lys og granbar, og juleutstilling i vinduene, forteller Jon Otto Lien.

Kråkstad Manufaktur

Helene Lie kjøpte eiendommen Finstad i 1929, skilt ut fra Sigtun (6/34). Her oppførte hun bolig/forretning i Stasjonsveien, som fikk navnet «Kråkstad Manufaktur».

Bakgrunnen for manufakturforretningen var hennes kunnskap og interesse for søm. Tidligere hadde hun leid lokaler i naboeiendommen Holmengården, hvor hun hadde en liten systue.

I manufakturen ble det solgt kjolestoffer og andre tøyvarer, samt garn og knapper, og annet utstyr som hørte med til kvinners hjemmesysler. Her fikk man også råd og hjelp når f.eks. ny kjole eller nytt skjørt skulle anskaffes.

Det var konkurranse blant kjøpmennene i Kråkstad. Så allerede på 1930-tallet tok Helene, når behovet var der, i bruk vareutkjøring med bil. Dette ble etter hvert til fast fredagsutkjøring frem til 1960-tallet. Her ser vi Helene og Hulda sitte foran på «Ford'n», som fungerte som varevogn.

Det startet som en god forretningsidé, men på 1930-tallet og under krigen ble det lite penger blant folk og det medførte redusert etterspørsel og vareutvalg. I tiden etter krigen ble konkurransen med klesbutikkene i Ski merkbar, så det var godt å ha «flere ben» å stå på.

Kolonialen kom i tillegg, og butikken fikk to inngangsdører, manufaktur til venstre og kolonial til høyre. Vareutvalget omfattet kolonialvarer, kjøtt og melk, brus og leker. Det var ellers populært med gaveartikler til alle aldre.

Det ble solgt egg fra egne høner. I en del av uthuset var det også grisehus med plass til 3–4 griser, før og under krigen.

Det var også spennende utvalg for «gutta», med kinaputter og kasteknall til 17. mai (ikke like populært for

alle) og for skoleungdommene ble det «godis» butikken.

Helene bodde sammen med far Otto, mor Hulda og søster Ingrid. På 1940-tallet flyttet Hulda og Ingrid til Enggård i Kråkstad. Hulda Lie ble hele 107 år (1870–977) og var da Norges eldste. Noen år før krigen traff Helene Asbjørn Godtfredsen, de tok etternavnet Lien.

Huset ble påbygd i slutten av 1950-tallet, men butikken ble nedlagt i 1966/67 – «Det var etpar år etter at jeg hadde vært innom som ekspeditør og altnuligmann», forteller Jon Otto Lien :)

Helene Lien hadde også flere «pasienter» i pensjon, for Oslo kommune.

Kilde: Jon Otto Lien

MAI

Dag/uke	18	19	20	21	22
Mandag		6	13	20	27
Tirsdag		7	14	21	28
Onsdag	1	8	15	22	29
Torsdag	2	9	16	23	30
Fredag	3	10	17	24	31
Lørdag	4	11	18	25	
Søndag	5	12	19	26	

Offentlig høytidsdag 1. mai, Frigjøringsdag 1945 8. mai, Grunnlovsdag 17. mai, Kristi himmelfartsdag 30. mai

Konfirmanter fra 1945

Årets konfirmanntbilde er spesielt. Det er tatt sommeren 1945 foran det gamle kapellet som sto ved inngangen til Ski kirke, til høyre innenfor steingjerdet.

Ungdommene er ikke pyntet til konfirmasjonsfest, det er tatt under forberedelsene, og de er mange, hele 61 stykker. Kirkebøkene viser at bare 56 av dem ble konfirmert. Noen av dem valgte sikkert å vente til 1946 eller de lot være å konfirmere seg.

Presten på bildet er kapellan/pastor Sunde-Øiestad. Han var meget godt likt av konfirmanntene, forteller Finn-Erik Levin. Og hele flokken ble undervist på galleriet i kirken. Der må det ha vært ganske fullt.

Sunde-Øiestad hadde vært aktiv deltager i prestenes motstandskamp under krigen.

Prestene i distriktet hadde i all hemmelighet møter hjemme hos hverandre, ofte var de hjemme hos Sunde-Øiestad. Han ble arrestert og satt først 3 1/2 mnd på Grini, deretter arrestert på ny og forvist til Helgøya.

Konfirmanter 1945:

Iste rekke fra venstre: Knut Henry Grefslø (bare kneet synes), Jan Jansen, Finn Gustav Fridholm, Bjørn Holger Andersen, Ivar Asbjørn Torstensen, Karl Georg Strømsten, ??, Paul Bertil Brustad, Jan Trygve Bjerke, Einar Nilsen, Oddvar Johansen (eller Helge Øistein Mikkelsen).

2dre rekke: Ellinor Hansen, Ranveig Jansen, Astrid Tømt, Laila Helene Normann, Ruth Helene Jansen, Liv Guri Forsberg, Gerd Larsen, Ågot Andresen Enga, Ruth Berit Haugein, Åse Einarsen, Henny Martinsen, presten Sunde-Øiestad.

3dje rekke: Edith Pernille Skedsmo, Grethe Brantenborg, Arne Fredrik Pedersen, Sverre Rudolf Ødegård, ??, Ragnar Rønning, Harry Svendsen, Leif Lie, Tor Erling Lien,

Tormod Karlsen, Anton Sien Berger, Arne Harry Berg, Arne Kristiansen, Ingrid Kjelgård, Astrid Rogstad, Marit Helene Gjest Hansen, Else Berit Fagermoen.

4de rekke: Kåre Hultmann, Einar Marius Johnsen, Olav Ween, Thorvald Johansen, Per Nordang, Tor Eriksen, Elling Rustad, Odd Lien, Leif Pedersen, Torolf Otto Berg, Solveig Dalene, Marit Johanne Petersen, ??.

5te rekke: Arnt Olav Kvestad, Finn-Erik Levin, Fritz Kvanne, John Knut Ødegård, Kåre Taugbøl, Tormod Syversen, Kjell Ragnar Enger, Gunnar Monsrud, ??.

Ski kirke med det gamle kapellet til høyre. Ved siden av det den gamle stallen.

Kilder: Finn-Erik Levin. Follominne 1972.

JUNI

Dag/uke	22	23	24	25	26
Mandag		3	10	17	24
Tirsdag		4	11	18	25
Onsdag		5	12	19	26
Torsdag		6	13	20	27
Fredag		7	14	21	28
Lørdag	1	8	15	22	29
Søndag	2	9	16	23	30

Unionsoppløsningen 1905 7. juni, 1. pinsedag 9. juni, 2. pinsedag 10. juni, St.Hansaften 23. juni, St. Hans 24. juni

Ski sentrum 1941. Sangerluene er på plass og sangerne fyller hele Kirkeveien. Foto: Egil Haug

Sangerstevner i Ski

Sang har hatt en viktig plass i Ski og Kråkstads historie gjennom årene. Mer eller mindre organiserte kor har deltatt i sang- og musikkdiv.

I over 90 år har Ski Mannskor hatt mye av regien. Koret ble startet i 1921, og er fremdeles aktivt med i musikklivet i kommunen.

Ved korets 15-årsjubileum i 1936 fikk det æren av å arrangere Akershus Sangerforbunds årlige sommerstevne. 200 sangere deltok, men alle var menn! På det lille bildet nedenfor ser vi sangerne oppstilt på Nedre torv med «Condisen» i bakgrunnen, mens selve konserten foregikk senere i Birkelunden.

Fem år senere, i 1941, arrangertes det på nytt sangerstevne i Ski. Denne gang med Ski Damekor som medarrangør. På det store bildet ser vi de deltagende korene marsjere nedover Kirkeveien. Bak dem Kråkstad og Ski sparebanks bygg og Mcnighetshuset. På venstre side Nesbygget.

Det var selvsagt populært med sang og sangerstevner under krigen, og Mannskoret fikk i samarbeid med Damekoret istand kabareter på kveldstid. De fikk imidlertid ikke opptre mer enn fem ganger, før nazi-styresmaktene grep inn og stoppet det hele!

Det siste bildet viser også et glimt av sangerstevne-deltagere like før krigen (i 1939?). Det er tatt ved Birkelunden, der Gamleveien og Nordbyveien møtes.

Kilde:
Lokalhistorisk arkiv

JULI

Dag/uke	27	28	29	30	31
Mandag	1	8	15	22	29
Tirsdag	2	9	16	23	30
Onsdag	3	10	17	24	31
Torsdag	4	11	18	25	
Fredag	5	12	19	26	
Lørdag	6	13	20	27	
Søndag	7	14	21	28	

Oluk 29. juli

Follo barne- og ungdomsskole 50 år

Follo barne- og ungdomsskole var en interkommunal skole for elever med sammensatte lærevansker og behov for tilpasset opplæring, med tilhold i St. Hansveien i Ski.

Driften av skolen har vært og er en fellesoppgave for de syv samarbeidende kommunene i Follo: Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby og Ås.

Skolen sto ferdig høsten 1969 og ble tatt i bruk som en spesialskole for barnetrinnet med kapasitet til 60 elever. Allerede året etter ble det behov for å gi undervisningstilbud også til ungdomsskoleelever. Elevene fikk oppleve et lite og oversiktlig miljø, små klasser, tett lærerdekning og ikke minst fellesskap og vennskap med jevnaldrende. En av skolens viktigste oppgaver var og er å gjøre elevene trygge, å gi dem selvtillit og tro på eget verd. Hovedmålet er best mulig livskompetanse for den enkelte ut fra evner og forutsetninger.

Elevtallet økte jevnt, og på slutten av 1970-tallet var det 80–90 elever på skolen. Det ble behov for utvidelse, og i 1984–86 ble det satt opp et nytt bygg med plass til personalrom, kontorer, formings- og musikkrom og et bygg med etterlengtet gymnastikksal. Den opprinnelige bygningen ble oppgradert og fikk også et fint heimkunnskapsrom.

Uteområdet var velegnet til både lek og ballspill, og om vinteren var det fint å stå på ski og ake i bakkene bak skolen. Nærheten til Ski sentrum var også viktig. Drama og musikk var et populært fag, og flere flotte forestillinger gledet både elever, foreldre og lærere. Skolen var også en pioner i dataundervisning.

Det var et nært samarbeid med PPT (Pedagogisk Psykologisk Tjeneste) i de respektive kommunene, og en lærerstilling ble brukt til såkalt «Utadrettet tjeneste». Det innebar blant annet veiledning om spesialpedagogiske opplegg, metoder og materiell til skolene i kommunene. Skolefritidsordningen ble opprettet i 1995.

Etter at integreringstanken og prinsippet om likeverd slo igjennom, er det få spesialskoler igjen her i landet. Og da er det fint å tenke på at 50-årsdagen til Follo barne- og ungdomsskole er en ny og moderne skole med tilhold på Langhus.

Kilder:
Ski lokalhistoriske arkiv
Østlandets Blad
Foto: Christian Olsen

Lærerinne Solvi Welding og kontordame Berit Strand var med fra starten i 1969.

AUGUST

Dag/uke	31	32	33	34	35
Mandag		5	12	19	26
Tirsdag		6	13	20	27
Onsdag		7	14	21	28
Torsdag	1	8	15	22	29
Fredag	2	9	16	23	30
Lørdag	3	10	17	24	31
Søndag	4	11	18	25	

Hjellsbråtan – nå Hjellshytta

Hjellshytta var nok tidligere en husmannsplass ut fra gården Hjell. Navnet kommer fra ordet Hjaltr, som har grunnbetydning: «Noe flatt, som ligger høit. Et flatt, opphøiet parti på lavere grunn. En avsats i en li. (altså et naturnavn).»

Hjellshytta har nok opprinnelig hatt navnet Hjellsbråtan før den ble kjøpt av familien Soot, som leide den ut til Carl Larson og kona Charlotte Justine. De tok senere navnet Larsen. Plassen var på til sammen 30 mål.

Kathrine (Andersen) (1914–2000) vokste opp hos sin tante og onkel på Hjellshytta. Moren døde av tuberkulose i 1914, og tre små søstre ble fraktet fra Narvik til tante og onkel i Kråkstad.

Carl Larsen hadde mistet den ene armen i en arbeidsulykke, og hadde fått en god erstatning, så familien hadde brukbar økonomi. Dessuten var Charlotte Justine en meget flink sydame.

På Hjellshytta dyrket de poteter og grønnsaker. Nils Nygård hjalp dem med pløying, og hest fikk de låne på Østby. De hadde selv to kuer, høner, katter og gris, men aldri hund.

Det var ikke elektrisitet på plassen. Det var mange lange, mørke kvelder og Kathrine var mørkredd. Hun ble skremt av fæle eventyr og skumle voksenforetelleser fra mørke skoger.

Hun fortalte at de hadde mye kontakt med familiene omkring på Hølet, Bjørnehjellen og Tyrhjellen. Det var barnemisjon, sangkor og julesamlinger på Østby.

Kathrine gikk på folkehøyskole, tok engelskkurs og telegraflære. Hun jobbet i Ski bla hos frk Bredeg og på Vanaheim.

På slutten av krigen traff hun Arne Andersen og de giftet seg. De gikk landbrukskurs, og forpaktet gården Solberg nord for Nærevannet i mange år. Det triveligste for Kathrine var fjøset og kuene.

Kathrine hadde også en lyrisk åre, og hennes prologer ved Ski Bondelag og Kråkstad Landbrukslags 70- og 90-årsjubileer i 1965 og 1985 er begge strålende. På slutten bodde Kathrine og Arne i Moreneveien ved Idrettsplassen.

Hjellshytta ble solgt til Øyvind Vindøy fra Asker tidlig på 1950-tallet, og senere tok sønnen Vidar over stedet.

Vi må også ta med det nye Hjellstårnet fra 2017, som «Tårnlaugst» satte opp på Hjellsåsen (230 m.o.h.).

Seks entusiastiske kamerater (4 pensjonister) fikk tillatelse til å oppføre et flott utsiktstårn på det gamle trigonometriske punktet på toppen av åsen. Tårnet måler 13,51 meter opp til sikteskiva, og har en utrolig utsikt over «de sju blåner».

Kathrine Andersen. Foto: Kalenderkomiteen.

Kilder: Bygdebok Kråkstad (Ski). Ragnar Skaarer.
Foto: Chr. Olsen og Kalenderkomiteen.

SEPTEMBER

Dag/uke	35	36	37	38	39	40
Mandag		2	9	16	23	30
Tirsdag		3	10	17	24	
Onsdag		4	11	18	25	
Torsdag		5	12	19	26	
Fredag		6	13	20	27	
Lørdag		7	14	21	28	
Søndag	1	8	15	22	29	

Christian Michelsen 1827-1854

Arne Severin Colbjørnsen 1854-1895

Thorstein Colbjørnsen 1895-1928

Willy Westgaard 1928-1962

Odd Aamodt 1962-1989

Karl Erik Isaksen 1989-1997

Lensmenn i Kråkstad og Ski

1555	Per Tallaksrud	1716-1746	Michel Christiansen Brochmann
1590-1608	Haldvordt Grydelandt	1746-1767	Hans Jensen, Grøstad ³
1610	Hogen Frogner	1768-1780	Nils Michelsen Brochmann ⁴
1622	Jørgen Frogner	1791-1827	Michel Hansen ⁵
1634	Peder Vål	1827-1854	Christian Michelsen
1640	Rasmus Harestad	1854-1895	Arne Severin Colbjørnsen
1654-1660	Christopher Bøler ¹	1895-1928	Thorstein Colbjørnsen ⁶
1660-1665	Halvor Christophersen Bøler ²	1928-1962	Willy Westgaard
1665-1674	Hans Svendsen Løken	1962-1989	Odd Aamodt
1675-1685	Jørgen Andersen Brochmann, Finstad	1989-1997	Karl Erik Isaksen
1685-1716	Christian Jørgensen Brochmann, Grøstad	1997-2009	Odd-Lauritz Aamodt ⁷

Odd-Lauritz Aamodt 1997-2009

¹ Odd Aamodts 7. tippoldefar. ² Sønn av Christopher Bøler. ³ Svigersønn til M.C. Brochmann. ⁴ Sønn av M.C. Brochmann. ⁵ Sønn av Hans Jensen. ⁶ Sønn av Arne S. Colbjørnsen. ⁷ Sønn av Odd Aamodt

Bildene er gjengitt med tillatelse fra Odd-Lauritz Aamodt

Ski lensmannskontor

Lensmannsembedet går mange hundre år tilbake i tid, og distriktet her omkring het opprinnelig *Kråkstad lensmannsdistrikt*. Den første, kjente lensmann i Kråkstad var Per Tallaksrud, nevnt i et utrykt diplom i 1555, mens den siste var Willy Ferdinand Westgaard. Som en følge av at Kråkstad fra 1931 ble delt i Kråkstad og Ski kommuner, ble navnet på lensmannsdistriktet i 1932 endret til *Kråkstad og Ski lensmannsdistrikt*, og med Westgaard som lensmann. Da Kråkstad og Ski ble slått sammen til én kommune f.o.m 01.01.1964, Ski kommune, endret lensmannsdistriktet navn til *Ski lensmannsdistrikt* – med Odd Aamodt som lensmann. Follo politikammer ble i 1987 flyttet fra Drøbak til Ski, og fikk politiansvaret for de sentrale deler av Ski, mens lensmannen beholdt ansvaret for polititjenesten i Kråkstad, Langhus og Siggerud. I 1996 ble Ski lensmannskontor slått sammen med deler av Follo politikammer. Den nye enheten fikk navnet *Politiet i Ski*, senere *Ski politistasjon*. Dermed endte for såvidt historien om Ski lensmannskontor¹ Odd-Lauritz Aamodt, sønn av «gamle-lensmannen», ble i 1997 lensmann/ politistasjonssjef for Politiet i Ski.

Foruten lensmannen, var Ski lensmannskontor fast bemannet med lensmannsfullmektig, lensmannsbetjenter og sekretær. I tillegg arbeidet til tider også aspiranter fra Politiskolen på kontoret. Rørlegger og smed Andreas Holmen (f: 1894 d:1968) ble tildelt særskilt politimyndighet, og var til god hjelp når lov og orden skulle opprettholdes, stor og kraftig som han var. Arresten, som var i Holmengården (revet i 2002), var en fyllearest, og ble kun brukt til korttidsopphold. Fangene fikk god behandling, og det var ikke uvanlig at de ble tatt med hjem til lensmann Aamodt for frokost, eller de fikk utdelt fru Aamodts hjemmesmurte frokostmatpakke i arresten.

Lensmannen hadde fra gammelt av flere gjøremål i tillegg til å utøve politimyndighet, eksempelvis som representant for Norges Brannkasse, holde auksjoner og være namsmann. Frem til 1974 besto lensmannens inntekt delvis i fast lønn, og delvis fra gebyrer og sportler. Før lensmannsbetjentene kom over på fast lønn, og lenge før lensmennene selv gikk over til fastlønn, var det lensmennene selv som lønnet betjentene sine. Selv om lensmannskontoret hadde faste åpningstider, skulle lensmannen være lensmann hele døgnet.

¹Lensmannen i Ski ble identisk med sjefen for Ski politistasjon fra 2002, og alle sivile gjøremål som tidligere var tillagt Ski lensmannskontor, ble fortsatt plassert under lensmannens ledelse utført av politistasjonens sivilavdeling. Lensmannen som stilling og funksjon ble således beholdt i Ski kommune. Nedlagt som lensmannskontor i 2010.

Kilder:
Jubileumsbok «Politiet i Follo gjennom 100 år», samt Wikipedia.

OKTOBER

Dag/uke	40	41	42	43	44
Mandag		7	14	21	28
Tirsdag	1	8	15	22	29
Onsdag	2	9	16	23	30
Torsdag	3	10	17	24	31
Fredag	4	11	18	25	
Lørdag	5	12	19	26	
Søndag	6	13	20	27	

FN-dagen 24. oktober

Langs Gamle Musevei, ved Villa Sandvigen, står et gedigent smijernsgjerde som ble laget av kunstsmed Asbjørn Huseby tidlig på sekstitallet.

Ski Mekaniske Verksted – «Mekken»

En lokal hjørnesteinsbedrift

På et fotografi av et maleri over Kråkstad sentrum (1910–1920) i Historielagets kalender fra 1997, står ei smie som ble drevet av Kristian Huseby. Han var far til Gunnar, Asbjørn, Erling, Trygve og Johannes som i 1920 startet Ski Mekaniske Verksted i sydenden av tomten der Ski Storsenter er nå. Bygningen ble oppført av gammel murstein fra rivningen av Cirkus Verdenstheater i Oslo.

Bedriften produserte kjøle- og fryseanlegg til skip, anlegg og husholdninger. De utførte også reparasjoner av kjøleanlegg på skip og i land. Oppdragene kom fra hele verden. Den norske Amerikalinje var blant de største kundene, og også de norske skipsrederiene Wilh. Wilhelmsen og Th. Klaveness.

Eiere fra 1936 var brødrene Huseby. De utviklet tidlig en moderne bedrift på et høyt teknisk nivå. Sammen med NSB og Grubernes Sprængstoffabrikker A/S, var Ski Mekaniske Verksted de viktigste og største arbeidsplassene i Ski de første 30 år etter krigen.

I 1957 hadde bedriften 200 ansatte. Av disse var 150 ansatt i Ski, men de hadde salg/service og delelager flere steder i Norge og også i Göteborg. Egne montører reiste verden rundt, blant annet til Japan for å bistå verftene der med installasjoner. Det skal også nevnes at flere bedrifter i

Ski var underleverandører til Ski Mek. På 1950-tallet drev de også en iskremfabrikk i kjelleren i Holmengården.

I 1976 flyttet bedriften til industrifeltet på Ellingsrud. Den opprinnelige bygningen ble kjøpt av Ski kommune og ble blant annet brukt til brannstasjon. Bygningen ble revet i 1994. Mange arbeidere hadde gått i god lære i denne bygningen.

Konkurransen fra utlandet økte kraftig i 1970- og 80-årene, og produsenter i Sverige, England, Tyskland og USA tok over markedet. Ski Mek. trappet langsomt ned i et synkende marked, og nedleggelsen var et faktum i 1996.

Kjøleskap og frysebokser fra Ski Mekaniske Verksted var blitt historie, men mange husker nok fortsatt tiden da man leide bokser i fryseanlegg fra Ski Mek. rundt om i Ski.

Kilder:

Ingar Huseby
Follo Avis w/Roald Smedbakken
Ski lokalhistoriske arkiv
Foto: Christian Olsen

NOVEMBER

Dag/uke	44	45	46	47	48
Mandag		4	11	18	25
Tirsdag		5	12	19	26
Onsdag		6	13	20	27
Torsdag		7	14	21	28
Fredag	1	8	15	22	29
Lørdag	2	9	16	23	30
Søndag	3	10	17	24	

Allehelgensdag 3. november

Edgar Johannessen

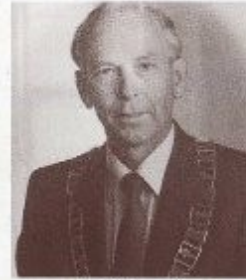
Henry Clausen

Thorleif Løken

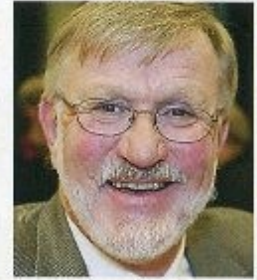
Ingvill Raaum

Kjell Opsahl

Odd Jørgen Steen

Georg Stub

Gunvor Eldegard

Amund Kjernli

Anne Kristine Linnestad

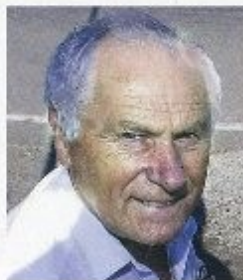
Tuva Moflag

Hanne Opdan

Erling Rønneberg

Martin Killi

Richard Malinowski

Unni Skaar

Audun Fiskvik

Jane Short Autlien

Ski kommune 1964–2019

Som et resultat av Schei-komiteéns arbeid, ble antall kommuner i Akershus redusert fra 31 i 1957, til 22 pr 01.01.1967. Nåværende Ski kommune var et resultat av Schei-komiteéns forslag, idet det i 1963 ble besluttet at Ski og Kråkstad kommuner fra og med 01.01.1964 skulle slås sammen

til én kommune. Innbyggertallet i Ski mer enn tredoblet seg i perioden 1964–2019, og i dag (SSB, 2. kvartal 2018) er det bosatt 30818 i kommunen.

I 2014 ble det igangsatt et arbeid med å få redusert antall kommuner i Norge. 1. januar 2017 ble antall kommuner i Norge redusert fra 428 til 426 og 1. januar 2018 til 422. Andre kommunesammenslåinger trer i kraft 1. januar 2020, deriblant sammenslåingen av Ski og Oppegård kommuner – til Nordre Follo kommune. Sammenslåingen er et resultat av frie forhandlinger mellom de to kommunene, og ved oppstart vil den nye kommunen ha rundt regnet 60000 innbyggere. Med dette går nåværende Ski kommune 01.01.2020 over i historien.

Kilde: Wikipedia

Kildehenvisning til fotomontasjen på foregående side: Svart/hvitt-bildene av ordførerne med ordførerkjedet rundt halsen, er av fotograferte bilder av bilder som henger i formannskapsalen i Ski rådhus. De øvrige svart/hvitt-bildene er bilder som er i Ski historielags bildesamling. Bildet av ordfører Opdan er hentet fra Ski pensjonistakademis bildearkiv, mens øvrige fargebilder tilhører Østlandets blad. Bildene er gjengitt med tillatelse av eierne.

Ordførere i Ski 1964–2019	
1964-1970	Edgar Johannessen (Ap)
1970-1971	Henry Clausen (Ap)
1971-1975	Thorleif Løken (H)
1975-1987	Ingvill Raaum (H)
1987-1991	Kjell Opsahl (H)
1991-1995	Odd Jørgen Steen (Ap)
1995-2003	Georg Stub (H)
2003-2005	Gunvor Eldegard (Ap)
2005-2007	Amund Kjernli (Ap)
2007-2011	Georg Stub (H)
2011-2015	Anne Kristine Linnestad (H)
2015-2017	Tuva Moflag (Ap)
2017-2019	Hanne Opdan (Ap)

Ansatte rådmenn ¹ i Ski 1964–2019	
Erling Rønneberg	1964-1991
Martin Killi	1991-1995
Richard Malinowski	1996-2006
Unni Skaar	2006-2008
Audun Fiskvik	2008-2017
Jane Short Aurlien	2017-2020

¹ Assisterende rådmann per januar 2006, May Britt Christoffersen, var konstituerende rådmann i perioden januar–november i 2006.

DESEMBER

Dag/uke	48	49	50	51	52	1
Mandag		2	9	16	23	30
Tirsdag		3	10	17	24	31
Onsdag		4	11	18	25	
Torsdag		5	12	19	26	
Fredag		6	13	20	27	
Lørdag		7	14	21	28	
Søndag	1	8	15	22	29	

1. søndag i advent 1. desember, 1. juledag 25. desember, 2. juledag 26. desember

«Gategutt» i Ski sentrum på 50-tallet

Ja, tiden flyr med forandringer så store at de færreste har tid til å registrere dem. I Ski har forandringene skjedd så raskt at mange med rette hevder at de nesten ikke kjenner seg igjen. Nybygg skyter i været med en fart som ingen grense har. Men fint er det blitt, med gågate, storsenter og det hele.

La oss gå litt tilbake i tiden, til den gangen da asfalt var like uvanlig som grusveier er det i dag. Ja, minnene dukker fram. Det å være barn i Ski sentrum i 50-årene var fine greier. Jeg husker det meste; kameratene, alle de gamle husene, leken og alt annet som var gøy og spennende. Fritidsproblemer hadde vi ikke, vi fant alltid noe å fordrive tiden med.

Kaste på stikka

Med lommene fulle av store 5-øringer av kobber eller jern var ikke veien til nærmeste «kaste-på-stikka-gjeng» lang. «Kron, brent om, pelle aleine»! Da var det best å holde fingrene av fatet. Hvem lå nærmest streken? Det ble alltid iltre diskusjoner, og iblant endte diskusjonene med blodige nesetipper og skrubbsår. På Torget kastet småspillene, på fortauet utenfor det tidligere Elise Brække-bygget kastet de store og tøffeste gutta. Dette var Kulas, Labans, Lillerns, Timmis og alle de andre storgutta sitt territorium. Det var ikke snakk om småpenger

når potten gikk i luften. Spenningen var til å ta og føle på! «Kappe land» var også populært. Mors brødkniv fikk stygge hakk og grusom medfart i dette så dramatiske spillet om å vinne noen kvadratcentimeter av Torget. Mens gutta kastet på stikka og kappet land, hoppet jentene paradiset, lekte med klinkekuler eller byttet dueringer

Salget gikk bra

Med en heller lusen ukelønn måtte vi spe på med litt selv. Salg av lodd og mai-blomster i blå plast var mest vanlig. For dem som ville tjene større penger var salg av eplekart fra Refsumgården det mest innbringende. Basar «Til inntekt for seg sjæl» var også populært. Alt mellom himmel og jord ble hentet fram som gevinster. Leker, klinkekuler, blikkbokser, gamle sko av «traktor-typen», ja, alt kunne i grunnen loddet ut. 10 øre loddet, og nesten alle vant! Dagens utbytte ble likt fordelt og brukt til innkjøp av kandis og sjokolade, enten hos Refsum eller i Haga-bua oppe ved brua. En noe mer dristig måte å tjene penger på var å sperre av bakgården til Refsum med tau. Når bøndene kom fra bygda for å handle, måtte de pent finne seg i å betale bompenger. VI EIDE JO SKI SENTRUM! Apropos penger, når kassa var tom, dro vi på fyllinga til Ski Mek. Verksted. Der fant vi «mekkenpenger», runde metallstykker etter stansing. Metalldingsene hadde selvsagt null verdi, men gjorde seg bra i samlingen av alt det andre rare vi samlet på i de dager

Alltid noe å gjøre

Dagene ble aldri lange og kjedelige som «gategutt» i Ski sentrum. Vi fant bestandig på noe å gjøre. Både fantestreker og ting våre foreldre sa vi med deres velsignelse kunne gjøre. I 50-årene var ikke bilen noe stort trafikkproblem i sentrum. Hestene var nærmest i flertall og til stor glede for oss alle. Med hestemøkk under sålene hadde vi gata for oss selv. Hestebindingen ved Refsumgården var et bra møtested for to- og firbente, og fine venner var vi, dyra og vi. Sukkerbiter og friskt, grønt gress ble slukt i store mengder. «Påsan» var alles favoritthest. En sprek fjording av beste merke. Bøndene var sjelden sinte når vi hang oss bak på sledene med spark og kjelke. Der snøen var for tynn, endte som regel denne moroa med bråstopp.

I jula var det alltid en egen spenning og atmosfære når bøndene kom med sleder fullastet med juletrær og nek. Ribbelukta hang som et teppe mellom de gamle husene. Da var det ekte julestemning i Ski sentrum.

TV var det så godt som ingen som eide. Ryktene gikk om at den første som fikk eget tv-apparat i Ski var en av Husebygutta på «Mekken». Hadde du egen tv på den tiden – da var du storkar! Til alles glede og store beundring kunne vi andre se på tv gjennom vinduet til Birger Tauland Elektriske i Arvesetgården. Der sto vi hele gjengen med nesa klistrert mot glasset.

Holmengården holdt vi oss unna. Der lå fyllearrasten som vi alle hadde hørt skumle historier om. Det var best å holde seg unna det «kvartalet»!

Ikke bare midt i sentrum

Kino hadde vi også. På Folkets Hus, eller «Folket» som alle kalte det, var det forestilling hver søndag klokka 16. Billetten kostet 50 øre. Trengselen var selvsagt stor når Tarzan og Hakke Hakkespett kom til Ski. Alle ville selvsagt sitte på første benk. Det var der du virkelig følte at Tazanbrølet rev i «bråstoppen». Bråstopp var forresten den vanligste sveisen blant oss gutta. Helt kort i nakken og ved ørene, foran på toppen, en kjekk hårdott som pekte rett opp. Gjerne innsatt med fars fete Brylcreem på rød og hvit tube.

Kjeppestad var stedet for kråkesølv. Dette var salgbar vare og ble fraktet i små ryggsekker tilbake til sentrum. Var en heldig, gikk en bra stein gjerne for 50 mekkenpenger eller ti femøringer av «edelt metall».

Gjeddefiske fra robåt på Rullestadtjernet.

Å fiske var også populært, og mort og abbor fikk vi alltid i Åråsbekken mellom Midtsjøvannet og Rullestadtjernet. De stor gutta bygde seg båt av kassebord på plenen bak Opsahlgården. Fartøyet ble fraktet på vogn til Midtsjøvannet, sjøsatt og ufrivillig senket etter bare få minutter

Som unger var vi alltid på utkikk etter en godbit. Hos slakter Opsahl vanket det ofte en pølsesnabb. Desserten fikk vi hos baker Larsen i form av smuler og wienerbrødkapp, eller det vanket kjeks fra den røde Sætreboksen til snille fru Boysen i Opsahlgården.

Vinteren var en spennende tid. Spark og rattkjelke fikk god fart både i Skolebakken, i Sagabakken og i den langt mindre «Meieribakken» (der hvor Skeidarbygget ligger i dag) Meieribakken var for dem som akte i lokket på mors kakeboks. Skolebakken og Sagabakken var for de mer erfarne, for dem som hadde brems og ikke var redd for en bråstopp i stor fart. Forholdene for oss som likte å spille ishockey var ikke som i dag med egen hall og kunstis. Kappeldammen fikk duge, og var møtestedet for trening og kamp. Med skruskøyter og skjerf som leggsinn, ble det ofte blodig alvor. Hjemme satt nervøse foreldre og håpet at isen holdt. «Kapper'n» var ikke å spøke med. Veldig forurenset og full av storgjedde.

Ja, det var en fin tid. Som småroller hadde vi det godt i Ski sentrum!!

Frode Grefsgård

Bilder og kalendere

De fleste bildene i denne kalenderen finnes i fotoarkivet til Ski Historielag. Hvis du gjerne vil ha en kopi av et bilde, kan du henvende deg til ansvarlig for fotosamlingen. Knut Falla, tlf. 928 40 244, e-post knfal@online.no

Mange av bildene er dessuten tilgjengelige i Ski bibliotek/Lokalhistorisk arkiv
Søk gjerne på internett: ski.kommune.no/biblioteket

De siste års kalendere kan fås rimelig ved henvendelse til styret. Styret har kontortid i Ustvedthuset på Waldemarhøy hver tirsdag fra kl. 11–14.

Registrering av bilder

Ski Historielag er interessert i enkeltbilder eller samlinger av bilder fra alle kanter av kommunen. Du må gjerne ta dem med til oss, eller vi kommer hjem til deg for å notere opplysninger om bildene og låne dem for avfotografering.

Ta kontakt med Knut Falla på tlf. 928 40 244 eller e-post knfal@online.no for å avtale en tid som passer

Takk

Vi takker alle som har bidratt med bilder og opplysninger til årets kalender

Takk også til alle som hjelper oss med å selge kalenderen.

Vi har hatt et utmerket samarbeid med Marianne Jakset, Goffin Reklame AS – takk til henne!

Rolf Ottesen Grafisk Produksjon har trykket kalenderen.

Årets kalenderkomite har bestått av

Elin Aas, leder

Sidsel Kandahl

Terje Lorentzen

Karl-Olaf Løkenhagen

Grunde Vale

Komiteen tar forbehold om mulige feil. Det er dessverre ikke alltid vi klarer å levere et perfekt produkt.